

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Τα στοιχεία για την εκδήλωση που διοργάνωσαν οι αδελφοί Αντετοκούνμπο και τους στόχους της δίνονται στην 1η και την 4η παράγραφο του Κειμένου 1:

- Η εκδήλωση ήταν ένας αγώνας δρόμου 5 χιλιομέτρων στην Αθήνα, με αφετηρία το γήπεδο της ομάδας μπάσκετ των Σεπολίων, δηλ. της γειτονιάς όπου μεγάλωσαν οι αδελφοί Αντετοκούνμπο, και τέρμα το Παναθηναϊκό Στάδιο.
- Ο σκοπός του αγώνα αυτού ήταν διττός, και συγκεκριμένα αφενός να δοθεί μήνυμα συναδέλφωσης και ειρηνικής συνύπαρξης όλων των κατοίκων της Αθήνας, ανεξαρτήτως καταγωγής ή άλλων χαρακτηριστικών, και αφετέρου να συγκεντρωθούν χρήματα για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στην 2η και την 3η παράγραφο του Κειμένου 1 παρατίθενται αυτούσια τα λόγια των αδελφών Αντετοκούνμπο, με τα οποία εξηγείται γιατί ο αγώνας δρόμου διοργανώθηκε με αφετηρία και επίκεντρο τα Σεπόλια.

Ο δομικός ρόλος των αποσπασμάτων αυτών είναι διασαφητικός: Στη 2η παράγραφο ο Γιάννης τονίζει ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει να ξεχνάει από πού ξεκίνησε και να επιδιώκει την κοινή δράση και την αλληλεγγύη, αν θέλει η χώρα του να πάει μπροστά, και ο Θανάσης προσθέτει ότι με τον τρόπο αυτό κάνει το μήνυμά του να γίνει αντιληπτό σε περισσότερους, ενώ στην 3η παράγραφο ο Γιάννης τονίζει ότι, αν ξεχάσεις την καταγωγή σου, γίνεσαι αλαζονικός και ο Θανάσης προσθέτει πως η αφετηρία και η καταγωγή συνιστούν κίνητρο, για να γίνεσαι κάθε μέρα καλύτερος. Τα στοιχεία αυτά επεξηγούν τον σκοπό της εκδήλωσης, όπως αυτός παρουσιάστηκε στην 1^η παράγραφο του κειμένου, και αποσαφηνίζουν το σχόλιο του αρθρογράφου ότι οι αδελφοί Αντετοκούνμπο διατηρούν ακόμα στενή σχέση με τη γειτονιά των παιδικών τους χρόνων (τα Σεπόλια).

Παράλληλα, από λειτουργική άποψη, τα αποσπάσματα με τα αυτούσια λόγια υπηρετούν την πρόθεση του αρθρογράφου να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη και να τον προτρέψει σε κοινή δράση ή / και συμμετοχή σε εκδηλώσεις αλληλεγγύης. Με δεδομένο ότι ο Γιάννης και ο Θανάσης Αντετοκούνμπο μπορούν να λειτουργήσουν ως πρότυπα για τη νεολαία (και όχι μόνο), ο αναγνώστης οπωσδήποτε συγκινείται από τα όσα αναφέρουν για τη γειτονιά που μεγάλωσαν και για το πόσο καλό κάνει στους ίδιους να τη θυμούνται, και παρακινείται να υιοθετήσει παρόμοια στάση και συμπεριφορά.

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

Τα σημεία στίξης δικαιολογούνται ως ακολούθως:

- Το θαυμαστικό (!) στον τίτλο δηλώνει έκπληξη και θαυμασμό και επιβεβαιώνει το γλωσσικό περιεχόμενο του τίτλου, ότι δηλαδή πρόκειται για έναν αγώνα δρόμου όχι συνηθισμένο, ως προς τη διοργάνωση και τη στόχευση.
- Τα αποσιωπητικά (...) πριν τη λέξη «ασίστ» τίθενται για να δηλώσουν ότι ο όρος δεν χρησιμοποιείται κυριολεκτικά, αλλά υποδηλώνει την κοινωνική διάσταση της εκδήλωσης που διοργάνωσαν οι αδελφοί Αντετοκούνμπο. Μάλιστα, επειδή πρόκειται για μπασκετμπολίστες, τα αποσιωπητικά τονίζουν ιδιαίτερα τον όρο «ασίστ» που προέρχεται από το μπάσκετ.
- Τα εισαγωγικά («») στη φράση «είμαστε όλοι αδέρφια» δείχνουν ότι αυτό είναι το σύνθημα και ταυτόχρονα το μήνυμα που επιδιώκει να μεταδώσει η συγκεκριμένη εκδήλωση. Τα εισαγωγικά υπογραμμίζουν τον σταθερό και παγιωμένο χαρακτήρα της φράσης που επαναλαμβάνεται συνεχώς, ως μότο αυτού του αγώνα δρόμου.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 2 φαίνεται ότι οι συμμαθητές της αφηγήτριας – ηρωίδας του κειμένου πάντα έτρεφαν φιλικά αισθήματα προς εκείνη και την προστάτευαν. Από τα στοιχεία της αφήγησης σε πρώτο πρόσωπο («είχα ασυλία»), σε συνδυασμό με το λαϊκό, καθημερινό λεξιλόγιο («το χουλιγκάνι») προκύπτει ότι το σχολείο και η γειτονιά δεν ήταν «εύκολα», είχαν μαθητές παραβατικούς, και όμως η αφηγήτρια αναφέρει ότι τη φρόντιζαν, παρ' όλο που διέφερε από αυτούς (κειμενικοί δείκτες: «η μόνη που πέρασα στο Πανεπιστήμιο», «η μόνη που αγόραζα βιβλία εξωσχολικά» (επανάληψη), «με φρόντιζαν σαν σπάνιο πουλί» (παρομοίωση)) και είχε συνειδητοποιήσει πλήρως ότι διέφερε, γι' αυτό και έκρυβε τα εξωσχολικά βιβλία κάτω από τα λαϊκά περιοδικά («Αφού, καμιά φορά ... φαίνονται»). Φυσικά, πίσω από τη φιλία και την προστασία δεν κρυβόταν τίποτε λιγότερο παρά

εκτίμηση και σεβασμός προς την αφηγήτρια από τους συμμαθητές της γι' αυτό που ήταν, για τη συγκρότηση και τους στόχους της. Τα αισθήματα αυτά γίνονται έκδηλα στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 2, με την μικρή εγκιβωτισμένη ιστορία του παλαιού συμμαθητή της αφηγήτριας που αργότερα έγινε πλούσιος αθλητής και ο οποίος δηλώνει απερίφραστα στην αφηγήτρια ότι όλος ο κόσμος της γειτονιάς περιμένει από εκείνην να τον αναδείξει.

Αντίθετα, η αφηγήτρια δεν αναφέρει κανενός είδους φιλική σχέση με τους συμφοιτητές της, μόνο δηλώνει ότι αισθανόταν δέος και τρόμο απέναντί τους (να προσεχθεί η μεταφορά: «χάζεψα στην αρχή» και η φράση «τότε είχα τρομάξει»), διότι αυτοί ήταν ήδη δουλέψει σε περιβάλλοντα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο («με αυτούς από τα Κολέγια», «ήξεραν τι θα πει ... μια βιβλιοθήκη») και ήταν έτοιμοι να σπουδάσουν (επανάληψη για έμφαση: «έτοιμοι, πανέτοιμοι»). Από τη μια με την αναλογία των αθλητών που διαθέτουν όλα τα μέσα («Μου θύμιζαν ... προπονητή») και από την άλλη με σχήματα λόγου (παρομοίωση: «σαν να ήρθα από την Αφρική», μεταφορά «ήμουν ξυπόλυτη») τονίζει το χάσμα που τη χώριζε από αυτούς (αντίθεση: «εκείνοι ήξεραν τα πάντα κι εγώ δεν ήξερα τίποτα»), αλλά δεν τρέφει αισθήματα πικρίας, εφόσον, όπως αναφέρει, «κι οι δυσκολίες κέρδος είναι».

Η δεύτερη ερώτηση, για το πώς αντιλαμβάνονται οι σημερινοί μαθητές / οι σημερινές μαθήτριες τη θέση της αφηγήτριας στην τοπική κοινωνία της εποχής, είναι υποκειμενική και αναμένεται να απαντηθεί ανάλογα με την εντύπωση που προκάλεσε το κείμενο στον καθένα / την καθεμία αλλά και με βάση τα προσωπικά βιώματά του / της.